בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', ב' בניסן תשס"ה (11 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

החדש הזה לכם ראש חדשים [השלמה מאתמול]

לישראל אין שמות לימי השבוע, וזאת כדי **שימנו את הימים ביחס לשבת**, ובזה יזכרו את השבת "תמיד בכל יום". חשיבות זכרון השבת מתבארת בדברי הרמב"ן שם:
"ועל דרך הפשט אמרו, שהיא מצוה שנזכור תמיד בכל יום את השבת שלא נשכחהו ולא יתחלף לנו בשאר הימים, **כי בזכרנו אותו תמיד יזכור מעשה בראשית בכל עת, ונודה בכל עת שיש לעולם בורא**, והוא צוה אותנו באות הזה כמו שאמר: 'כי אות היא ביני וביניכם'. וזה עיקר גדול באמונת האל."

כשם שלשם זכרון השבת לא ניתנו שמות לימי השבוע, כך גם בענין יציאת מצרים: לשם זכירתה לא ניתנו שמות לחודשים, אלא רק מספר סודר המתחיל מחודש היציאה ממצרים. חודש זה [**ניסן**] שנקרא "החודש הראשון" אינו תחילת השנה, שהרי תחילת השנה היא ב**תשרי** ("החודש השביעי"), אלא הוא **ראשון לגאולה**. הבדל זה בין תחילת השנה לבין "החודש הראשון" נרמז בפסוק **"החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה"**; חודש היציאה ממצרים אינו החודש הראשון בשנה אלא **ראשון הוא לנו** – "שנקרא לו לזכרון גאולתינו".
וכבר הזכירו רבותינו זה הענין, ואמרו: שמות חדשים עלו עמנו מבבל, כי מתחילה לא היו להם שמות אצלנו, והסיבה בזה, כי מתחילה היה מניינם זכר ליציאת מצרים, אבל כאשר עלינו מבבל ונתקיים מה שאמר הכתוב: **'ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים. כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את בני ישראל מארץ צפון...'** [ירמיה ט"ז 16-15], חזרנו לקרוא החדשים בשם שנקראים בארץ בבל, **להזכיר כי שם עמדנו ומשם העלנו ה' יתעלה**. כי אלה השמות ניסן אייר וזולתם שמות פרסיים, ולא ימצא רק בספרי נביאי בבל ובמגילת אסתר. ולכן אמר הכתוב: **'בחדש הראשון הוא חדש ניסן'**, כמו: **'הפיל פור הוא הגורל'**. ועוד היום הגוים בארצות פרס ומדי כך הם קוראים אותם ניסן ותשרי וכולם כמונו. **והנה נזכיר בחדשים הגאולה השנית כאשר עשינו עד הנה בראשונה**.

שמות החודשים המקובלים היום, תשרי ניסן וכדו', הם שמות פרסיים. שמות אלו החליפו את המנין הסודר שנועד להזכיר את יציאת מצרים, בעקבות נבואת ירמיהו [ט"ז, 15-14]: "לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם ה' וְלֹא יֵאָמֵר עוֹד חַי ה' אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. כִּי אִם חַי ה' אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹן וּמִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדִּיחָם שָׁמָּה וַהֲשִׁבֹתִים עַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם". **זכרון הגאולה השנייה יחליף את זכרון הגאולה הראשונה**, והדבר יבוא לידי ביטוי בשמות החודשים: בתחילה לא היו שמות לחודשים, וזאת כדי לזכור את גאולת מצרים, ואחר כך ניתנו להם שמות פרסיים כדי לזכור את הגאולה השנייה.
אמנם, ראוי לציין שהמעבר ממספר סודר לשמות פרסיים בספרי התנ"ך ניכר גם בדרך ציון החודשים: הציון הוא לעיתים כפול – **"בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא חֹדֶשׁ נִיסָן"** [אסתר ג' 7], דבר המעיד על שפה זרה הזקוקה לפירוש, כמו בהמשך הפסוק שם: **"הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל"**.

http://www.kipa.co.il/jew/show.asp?id=4825

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל